

Att tala är silver – att tala klarspråk är guld

Företagets ekonomiavdelning hade genomgång för ledningen. Det var uppenbart att det var alldeles för stor materialförbrukning, såväl spillmaterial som att det användes för dyra material när billigare fanns tillgängliga.

Som ekonomiskt ansvarig tyckte avdelningschefen att det alltid var lättare att tala klarspråk:

”Spillet kostade 3 250 sedlar per år. Att byta till billigare material skulle kunna spara 5 400 sedlar. Dessutom skulle det påverka företagets cashflow positivt.”

Företagsledningen fick tefatsstora ögon och ett på-stående-fot-avskedande skulle med blixstens hastighet kunna skjuta genom den allvarsamma luften. Företagets energichef var dock mycket snabbtänkt och hann före: ”Jag förstår precis vad du menar!”

Energichefen fortsätter med: ”Det är ju samma sak med vår energi. Energi kan inte förbrukas. De flesta kan inte ens skilja på energi och effekt. Ingen förstår ju heller pratet om kWh. Vilka kWh? Se på vår energideklaration, där slår man ihop el-kilowattimmar med fjärrvärme-kilowattimmar. Och energiprestanda ska beräknas endast baserad på byggnadens prestanda, fast inklusive varmvatten.”

Och ekonomichefen hakade på: ”Vad än energideklarationen räknar med och inte, ska vi ändå betala alla våra energifakturor. Pengar går inte heller att förbruka, de finns kvar. Inte ens de 100 000 som Gudrun Schyman brände blev förbrukade. Förbrukades ens tryckkostnaden för nya tusenlappar?”

En kilowattimme är inte en kilowattimme liksom en sedel inte är en sedel. Det finns olika valörer. En rejäl vedklabb kan ge 5 kWh värme, lika mycket som en halv liter bensin eller 5 stycken bilbatterier. Allt kallas för energi, men energivalören (exergi) för dessa tre är uppenbar.

Det måste vara en självklarhet att skilja på olika energiformer i exempelvis energideklarationer och -kartläggningar. Det ger ett mer målinriktat arbete samt högre status och trovärdighet.

Kraftbolagets marknadsförare ska tala på ett seminarium. Programpunktens rubrik är ”Effektivare energiförbrukning och energiproduktion”. Detta platsar ledigt i tävlingen ”finn fem fel”. En marknadsförare ska naturligtvis tala klarspråk

för att uppnå optimal förståelse, annars är det lätt att kunderna känner sig vilseledda. Ett kraftbolag levererar ju inga Newton. En marknadsförare har troligtvis inte läst termodynamik och rubriken på seminariet strider självklart mot fysikens lagar.

Lättvindiga formuleringar ökar inte förståelsen för vårt enträgna arbete med att effektivisera vår energianvändning och att minska klimatbelastningen. För att nå framgång på detta område behövs fördjupade kunskaper och förståelse. Hos konsumenter, hos politiker, hos myndigheter.

Energi är ingen black box. Mellanstadieborn har lättare för att förstå energi och effekt än de flesta vuxna. Troligtvis för att energi länge har varit en icke-fråga. Klimatproblematiken och de 16 miljömålen är i allra högsta grad energirelaterade. Relaterade till koldioxidutsläpp som skiljer sig mellan olika energiformer, relaterade till miljöstörande utsläpp som också skiljer sig mellan olika energiformer. Och inte minst också relaterat till i vilken omfattning olika energier används och kostar.

Våra energisystem har de senaste decennierna genomgått flertalet omställningar. Det är än mer aktuellt och nödvunget att ta hänsyn till sambanden mellan olika energiformer, ekologi, ekonomi, effektbehov och energibehov, även ur socialt perspektiv.

Att tala klarspråk utifrån en vetenskaplig grund är ett måste. Energikartläggningar görs inte för att ”minska vår energiförbrukning” utan för att analysera hur energi kan användas på ett effektivt sätt med optimerat effektbehov, med de energiformer som uppfyller behoven med hänsyn till ekologi, ekonomi och sociala aspekter.

Om vi inte lyckas med detta kan vårt förtroende, i motsats till energi, förbrukas.

Marcel Berkelder
Energirådgivarna